

BÌNH VĂN Ở QUỐC TỬ GIÁM

V
M

Văn Miếu
Quốc Tử Giám

TRUNG TÂM HOẠT ĐỘNG VĂN HÓA KHOA HỌC
VĂN MIẾU - QUỐC TỬ GIÁM

ic
PUBLISHER

NHÀ XUẤT BẢN
THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

"Bình văn là hoạt động được tổ chức thường kỳ theo quy định của trường Quốc Tử Giám xưa. Cứ hằng tháng, trước ngày sóc, ngày vọng một ngày, Trường lại tổ chức một buổi bình văn. [Ngày Sóc: ngày mồng Một âm lịch; ngày Vọng: ngày Rằm âm lịch.] "

Vốn từ rất lâu, tại khu vực xung quanh Văn Miếu – Quốc Tử Giám, Nho sinh bốn phương đổ về sôi kinh, nấu sử, tự rèn luyện học tập, tạo nên cả một khu “kú túc xá sinh viên”, còn gọi là Quán Anh Đồ. Cạnh đó, lại còn có học sinh ở các lớp tư thực của một số vị khoa bảng nổi tiếng như: lớp của cụ Nghè Tự Tháp, ông Đốc Mộc, ông Bảng Lũ... Do vậy, số lượng sĩ tử ngoài khu vực trường Giám đến tham dự nghe bình văn có khi lên tới cả nghìn người.

Nho sinh trọ ở các làng xung quanh Văn Miếu
(làng Văn Chương, làng Giám).

Hai nho sinh ở trọ gần Quốc Tử Giám nói chuyện về buổi bình văn diễn ra tại nhà Giám vào ngày hôm sau.

Khu vực cổng Văn Miếu, các Nho sinh trọ bên ngoài đi vào
tham dự bình văn trong Quốc Tử Giám.

Các Nho sinh chuyện trò bên hàng bia Tiến sĩ

Không gian diễn ra cuộc bình văn là sân trường Giám, sân lát gạch bát, có các cây cổ thụ, có hình ảnh nghiên đá “Thái học đường nghiên” đặt trong sân, xa xa là nhà Minh Luân, hai khu Giảng đường Đông - Tây.

Buổi sáng, tại khu Tam xá, không khí tất bật khẩn trương, các Giám sinh gọi nhau dậy sớm, người người chuẩn bị trang phục mũ áo để đến điểm mục.

Tại sân nhà Thái Học, Giám sinh chỉnh trang mũ áo, xếp hàng ngay ngắn. Học quan đứng phía trên, thông báo đã đến giờ điểm mục. Đọc đến tên ai ở dưới người đó thưa. Học quan nhắc lại hình phạt thiếu điểm mục để răn đe giám sinh.

Khung cảnh bên trong chuẩn bị cho cuộc bình văn. Chiếu được trải ra cho các quan ngồi. Quan Tri giám hướng vào hai chiếu giữa vái chào và lần lượt vái chào các chiếu xung quanh.

Sau màn vái chào, các vị quan ngồi xuống chiếu ở vị trí của mình. Quan Tri giám chỉ định một Giám sinh đọc bài văn sách của mình đã được học quan cho điểm ưu và chọn đọc trong buổi bình văn.

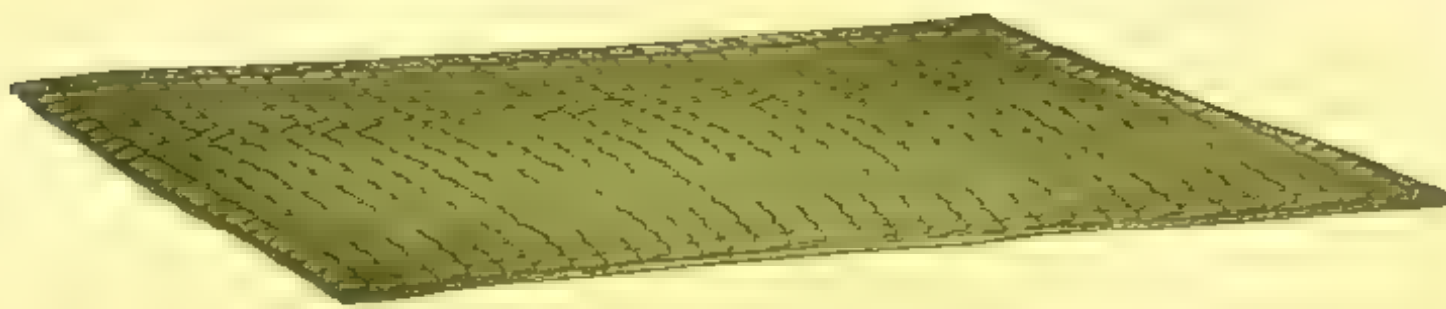
Các Giám sinh thay phiên nhau đọc bài của mình lên.

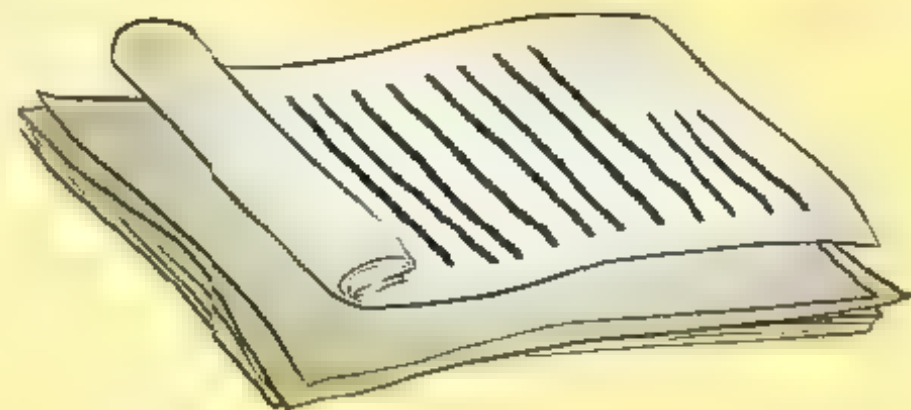
Khi đi vào từng bài văn, người nghe có thể nhận ra những áng văn hay, những điều ý nghĩa và dấu ấn sáng tạo riêng của từng người, dù rằng tác giả chỉ là những anh học trò đang mưu cầu đỗ đạt.

Trên thực tế, trong thời gian học ở Quốc Tử Giám, để chuẩn bị cho các kỳ thi Đại khoa, Giám sinh phải tập trung sức lực vào việc luyện tập lối "văn chương cử tử" theo những hình thức, quy cách cố định, chuyên dùng cho việc thi cử.

Chiếu trúc tịch

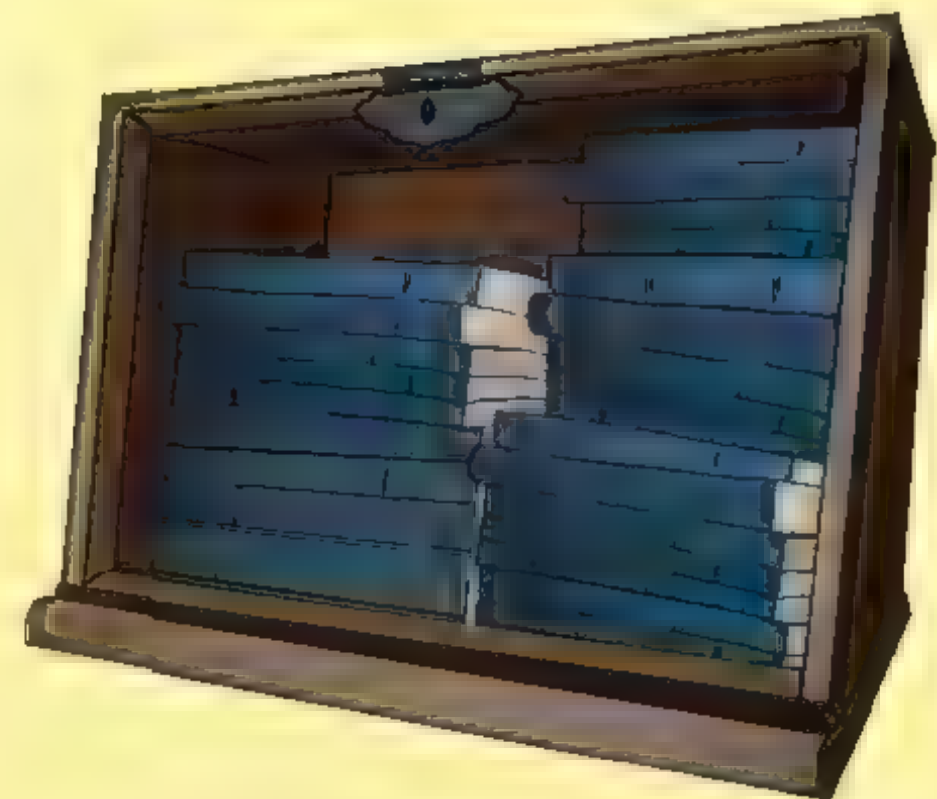
Các bài văn của
Giám sinh được chọn

Lọng tàn

Điếu bát

Tráp

Các vật dụng sử dụng trong cuộc bình văn có: chiếu trúc tịch, lọng tàn, các bài văn của Giám sinh được chọn, diếu bát, tráp...

Nội dung kiến thức được trình bày trong các thể loại: Kinh nghĩa, Chế, Chiếu, Biểu, Thơ, Phú, Văn sách. Tuy nhiên, trong các buổi bình văn được tổ chức tại trường Giám thì thể loại được chọn phần nhiều là Văn sách.

Văn sách là một thể loại văn nghị luận khó, thường xuất hiện ở vòng thi cuối cùng, là thử thách cam go nhất mà các sĩ tử phải nỗ lực vượt qua để được Đại đăng khoa.

Học thì theo lối "văn chương cử tử" nhưng chỉ có những người có học thức sâu rộng, thoát ra khỏi những qui tắc khuôn sáo thì mới làm được những bài văn sách hay, có giá trị.

Giám sinh Quốc Tử Giám phần lớn là các thí sinh đang luyện tập, chờ ngày tham dự thi Hội, thi Đình nên càng phải gắng sức luyện tập làm thể loại văn sách.

Chủ trì buổi Bình văn là các quan phụ trách Quốc Tử Giám, đến dự còn các vị quan đầu triều và đông đảo các nhà khoa bảng trong vùng, những học quan uy tín có quyền quyết định về bài văn của học trò.

Bình văn là cơ hội quý giá cho các Nho sinh tập dượt. Thành viên chủ trì các kỳ Bình văn tại trường Giám là những danh nho nổi tiếng như: quan Hành Tham tụng Liệt hầu Bùi Huy Bích [Bùi Huy Bích (1744-1818), hiệu Tồn Am, người xã Định Công, huyện Thanh Trì, tỉnh Hà Đông, đỗ Hoàng giáp năm 1769. Làm quan đến chức Hành Tham tụng. Năm 1785, ông cáo bệnh từ chức và lui về nhàn dưỡng tại nhà riêng ở phường Bích Câu, mở lớp dạy học, trong số người theo học có Hà Tôn Quyền, Doãn Uẩn làm quan thời Nguyễn. Bồi tụng Võ nghị Uông Sĩ Diễn, Mộ Trạch Võ Huy Dĩnh, Thu Hoạch Phan Cẩn, An Vĩ Trần Xán; Lý Trần Quán, Nguyễn Đình Trạc; Lê Huy Tiềm... và người có quyền quyết định về bài văn “nhắc lên hay đánh xuống, lấy hay bỏ” là những học quan có uy tín như Bùi Huy Bích, “thứ đến các quan Bồi tụng cũng có bàn bạc, cân nhắc”.

Trong lúc bình văn, các quan thỉnh thoảng lại bàn bạc, cân nhắc, khen, chê những bài văn của học trò... Sự đánh giá, góp ý của những bậc Đại sĩ học vấn uyên thâm này là những kiến thức vô cùng bổ ích cho các Giám sinh.

Các kỳ bình văn tại Quốc Tử Giám không chỉ đơn giản là một trong những phương pháp rèn tập sữ tử học hành mà còn thực sự là cơ hội gợi mở những phát kiến, sáng tạo thông qua sự giao lưu, trao đổi, tiếp xúc trực tiếp giữa các học trò, với các bậc danh nho và đông đảo người tham dự.

Nghe, nghĩ, hiểu, rút kinh nghiệm và tự soi lại kiến thức của chính mình, các Nho sinh đã học được rất nhiều kiến thức, các thầy giáo cũng nhận ra nhiều điều thực ích qua các buổi bình văn. Chính điều này đã góp phần thúc đẩy kết quả dạy và học của cả thầy và trò được tốt hơn.

Cuộc bình văn thể hiện một kết quả học tập, nghiên cứu của từng cá nhân, từ đó thúc đẩy quá trình học tập, nâng cao trình độ của các Giám sinh.

Chính điều này đã góp phần thúc đẩy kết quả dạy và học của cả thầy và trò được tốt hơn.

Bình văn đã dần tạo nên không gian văn hóa thưởng thức văn học nghệ thuật lành mạnh và bổ ích tại Quốc Tử Giám.

Cùng với thời gian, bình văn trở thành một nét sinh hoạt văn hóa độc đáo của Quốc Tử Giám.

Giống như bình văn xưa thì ngày nay các buổi học được xem như một buổi học nâng cao, sử dụng chính các bài làm tốt nhất để rút kinh nghiệm cho cả thầy và trò.

BÌNH VĂN Ở QUỐC TỬ GIÁM

Chịu trách nhiệm xuất bản, nội dung
Giám đốc - Tổng Biên tập: Trần Chí Đạt

Biên tập sách điện tử: Nguyễn Tiến Phát - Bùi Hữu Lộ

Trình bày sách: Công ty cổ phần Vietsoftpro

Trình bày bìa: Công ty cổ phần Vietsoftpro

Đối tác liên kết:

Trung tâm hoạt động Văn hoá Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám
58 - Quốc Tử Giám - Đống Đa - Hà Nội

Số xác nhận đăng ký xuất bản: 916-2024/CXBIPH/18-29/TTTT

Số quyết định xuất bản: 28/QĐ-NXB TTTT ngày 10/4/2024

Nộp lưu chiểu Quý II năm 2024

Mã ISBN: 978-604-80-9330-3

Sách không bán

